

- *Rammene til opplæring bør følge elevtall, kompetansebehov og nasjonale og lokale føringer. Ressursbruken innen spesialundervisning skal gjennomgås. Tidligere avsatte fondsmidler til kompetansmidler blir brukt opp i 2020, og økonomi- og handlingsplan må gi rom for påfyll av disse.*

Utredning Bakgrunn for saken:

Det vises til Opplæringsloven § 13.10 og kravet om at kommunen skal ha et forsvarlig system for oppfølging av grunnskolen i kommunen. Som en del av oppfølgingsansvaret skal det utarbeides en årlig rapport om tilstanden. Den årlige rapporten skal drøftes politisk.

Til grunn for vurderingen ligger skolenes rapportering til skoleeier, nasjonale prøver, undersøkelser og kartlegginger. Skoleeier har gjennomført eget dialogmøte med hver enkelt skole hvor alle resultater og satsningsområder er drøftet.

Den totale vurderingen blir vanligvis gjennomgått samlet med rektorene og PPT i eget møte for å bidra til forståelse av tilstanden og å velge satsningsområder. Denne gjennomgangen har våren 2020 blitt noe forenklet pga nasjonale krisetider.

Vurderingen inneholder i hovedsak drøfting av skolemiljøet, læringsutbyttet og fysiske rammer.

Saksutredning:

1. Generelt om undersøkelsene – kartlegginger – prøver

Elevundersøkelsen er et viktig verktøy for videreutvikling og kvalitetssikring av læringsmiljøet til elevene. Den er en del av det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet og er hjemlet i forskrift til opplæringsloven § 2-3. Melhus kommune har vedtatt politisk at undersøkelsen skal gjennomføres av alle elever fra og med 5. trinn. (Forskriftene sier at den er obligatorisk for 7. og 10. trinn.).

Undersøkelsen skal ikke bare gjennomføres, men også følges opp. Skolene og skoleeier har en mulighet til å få informasjon om hvordan elevene opplever skolen og læringsmiljøet sitt. Det tas videre utgangspunkt i at læringsmiljøet har betydning for eksempel elevenes motivasjon, innsats og læring. Læringsmiljøet er ikke noe som ensidig påvirker elevenes læringsutbytte. Elevenes prestasjoner er både et resultat av og har innvirkning på læringsmiljøet. «Et godt læringsmiljø gir flinke og motiverte elever samtidig som velfungerende og motiverte elever gir et godt læringsmiljø.» (T. Nordahl 2005). Elevenes og lærernes bevissthet om egen betydning blir da avgjørende. Skolens oppgave blir da også å gjøre alle aktørene bevisste på dette.

Svarprosenten er generelt svært høy på elevundersøkelsen slik at feilmarginen er liten. Dette innebærer at mindre forskjeller også kan være interessante. Det er i den videre fremstilling i hovedsak tatt utgangspunkt i det nasjonale snittet når det gjelder sammenligninger. Alle skalaer i brukerundersøkelsen går fra 1 – 5 hvor 5 er "best".

Hensikten med nasjonale prøver er å vurdere og utvikle elevenes ferdigheter i lesing, regning og i deler av faget engelsk. Dette innebærer at det er avgjørende at skolene selv griper fatt i resultatene og legger dem til grunn for en målrettet innsats. Det ble i 2019 gjennomført nasjonale prøver innenfor områdene lesing, regning og engelsk på 5. og 8. trinn. De nasjonale prøvene for 8. trinn er også gjennomført på 9. trinn når det gjelder lesing og regning. Nasjonale prøver er ikke prøver i fag, men i grunnleggende ferdigheter. Resultatene gir et avgrenset bilde

av ferdighetene og kompetansen elevene har. Man må derfor alltid se resultatene i sammenheng med annen relevant informasjon man har om skolen, kommunen og elevene.

Nasjonale prøver skal gi styringsinformasjon til skolene og kommunen. Det er også forutsatt at prøvene skal komme til nytte for den enkelte elevs utvikling i samarbeid mellom lærer, elev og foresatte.

Skoleporten er et verktøy for vurdering av kvalitet i grunnsopplæringen. Målet med Skoleporten er at skoler, skoleeiere, foresatte, elever og andre interesserte skal få tilgang til relevante og pålitelige nøkkeltall for grunnsopplæringen. (<https://skoleporten.udir.no/>)

Dette, sammen med eksamensresultatene og standpunkt karakterene, gir kommunen et bilde når det gjelder læringsutbytte og hva kommunen bør satse på.

Fra og med 2014 ble nasjonale prøver publisert på en ny skala. Dette gjør det mulig å sammenlikne resultater mellom prøver og resultatene mellom år fra og med høsten 2015. Dette gjelder kun engelsk og regning.

2. Vurdering av elevenes skolemiljø

Elevundersøkelsen – indekser og indikatorer

Tabellen viser resultatene fra Elevundersøkelsen fordelt som både indikatorer og indekser. En indikator består av ett spørsmål, mens indekser er satt sammen av to eller flere av de obligatoriske spørsmålene i Elevundersøkelsen. I denne vurderingen er det sett på barnetrinnet og ungdomstrinnet hver for seg.

Oversikten under viser resultatet for 5.-7. trinnet i Melhus fra 2014-2019 sammenlignet med nasjonale tall for 2019. Her ligger vi stort sett helt likt med det nasjonale snittet.

Indeks	Melhus (Høst 2019)	Melhus (Høst 2018)	Melhus (Høst 2017)	Melhus (Høst 2016) -Trinn 5-	Melhus (Høst 2015) -Trinn 5-7	Melhus (Høst 2014)	Nasjonalt (Vår 2019) -Trinn 5-7	Snitt melhus	Diff
Trivsel	4,4	4,3	4,3	4,4	4,4	4,4	4,3	4,4	0,1
Støtte fra lærer	4,6	4,5	4,6	4,5	4,6	4,5	4,4	4,6	0,1
Støtte hjemmefra	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,3	4,4	0,1
Vurdering for læring	4,1	4	3,9	4	4	4	3,8	4,0	0,2
Læringskultur	4,1	4,1	4,1	4,2	4,2	4,2	3,9	4,2	0,3
Mestring	4	4	4	4	4	4	4	4,0	0,0
Motivasjon	4	4	4	4	4	4,2	3,7	4,0	0,3
Elevdemokrati og medvirkning	4	4	3,9	3,9	3,9	3,9	3,7	3,9	0,2
Felles regler	4,5	4,5	4,4	4,4	4,4	4,4	4,3	4,4	0,1
Mobbet av andre elever på skolen	4,7	4,7	4,7	4,7	-	-	4,7	4,7	0,0
Innsats	4,3	4,2	4,3	4,3	4,3	4,3	4,2	4,3	0,1
Faglig utfordring	4	4,1	4	4,1	4,1	4,1	4	4,1	0,1

Når det gjelder forskjellene mellom jenter og gutter så er denne stort sett samsvarende med nasjonale tall. Det er også sett på gjennomsnittet for kommunen for de siste 4 målingene sammenlignet med tilsvarende resultat nasjonalt. Her er det også så å si ingen forskjeller.

Figuren under viser tilsvarende oversikt for ungdomstrinnet. Elevene på ungdomstrinnet svarer på noen flere områder enn barnetrinnet.

Indeks	Melhus (Høst 2019) -U	Melhus (Høst 2018) -U	Melhus (Høst 2017) -U	Melhus (Høst 2016) -U trinn	Melhus (Høst 2015) -U trinn	Melhus (Høst 2014) -U	Nasjonalt (Høst 2019) -U trinn	Snitt Melhus	Diff
Trivsel	4,2	4,1	4,2	4,3	4,3	4,1	4,2	4,2	0,0
Støtte fra lærer	4,1	4,1	4,1	4,2	4,2	4	4,1	4,1	0,0
Støtte hjemmefra	4,3	4,3	4,2	4,2	4,2	4,1	4,2	4,2	0,0
Vurdering for læring	3,3	3,3	3,3	3,4	3,4	3,3	3,5	3,3	-0,2
Læringskultur	3,8	3,8	3,8	3,9	4	3,7	3,9	3,8	-0,1
Mestring	3,9	3,9	3,9	4	4	4	4	4,0	-0,1
Motivasjon	3,6	3,6	3,6	3,8	3,8	3,7	3,6	3,7	0,1
Elevdemokrati og medvirkning	3,5	3,4	3,4	3,5	3,5	3,3	3,5	3,4	-0,1
Felles regler	4,1	4,1	4	4	4	3,9	4,1	4,0	-0,1
Mobbet av andre elever på skolen	4,8	4,7	4,7	4,7	-	-	4,7	4,7	0,0
Utdanning og yrkesveiledning (ungdomsskolen)	3,7	3,6	3,6	3,7	3,7	3,6	3,7	3,7	0,0
Praktisk opplæring	3,2	3,1	3	3,1	3,1	3,1	3,2	3,1	-0,1
Variert opplæring	3,8	3,7	3,8	3,9	4	3,7	3,8	3,8	0,0
Relevant opplæring	3,5	3,5	3,5	3,7	3,9	3,8	3,6	3,7	0,0
Innsats	3,8	3,9	3,9	4,1	4,1	3,9	4	4,0	-0,1
Faglig utfordring	4,3	4,2	4,2	4,2	4,3	4,1	4,2	4,2	0,0

Det er stort sett lite eller ingen forskjell mellom kjønnene. Jentene er noe mer motivert enn guttene, og har en høyere innsats. Det er verd å merke seg at både guttene og jentene skårer lavere enn nasjonalt på «Relevant opplæring». Denne indeksen består av spørsmålene; «Jeg synes det vi lærer på skolen er viktig», «Det meste jeg lærer på skolen, vil jeg få nytte av senere i livet» og «Samme hvilken jobb jeg får, vil det jeg lærer på skolen være nyttig».

Hvis man legger til grunn gjennomsnittet for de siste 6 målingene for Melhus kommune sammenlignet med tilsvarende nasjonale resultat er forskjellene minimale. Noen områder som peker seg ut er «vurdering for læring», «motivasjon», «relevant opplæring» og «praktisk opplæring».

Fagfornyelsen, som starter høsten 2020, vil ha en pedagogisk inngang som treffer disse områdene.

Oppsummert kan følgende nevnes:

- Totalt sett ligger Melhus kommune på nasjonalt snitt når det gjelder læringsmiljøet både for barnetrinnet og ungdomstrinnet
- Noen områder peker seg ut med hensyn til videre oppfølging på ungdomstrinnet; vurdering for læring, motivasjon, relevant opplæring og praktisk opplæring.

Mobbing særskilt:

Generelt

Nytt kapittel 9A i opplæringsloven tredde i kraft fra 1. august 2017. Det nye regelverket skal styrke elevenes rettigheter, og skal sørge for at saker som gjelder skolemiljø blir håndtert raskere, tryggere og enklere. Noen av de viktigste endringene er at det er lovfestet et krav til nulltoleranse og en tydeligere aktivitetsplikt for skolen.

Nasjonale forhold:

NTNU Samfunnsforskning har i en analyse sett nærmere på spørsmålene om mobbing og arbeidsro. I Elevundersøkelsen 2016 ble definisjonen av mobbing og spørsmålet om mobbing endret. Det er og lagt til spørsmål om mobbing, og fjernet spørsmål om krenkelser.

Hovedfunnene nasjonalt er at 6,9 prosent av elevene på barnetrinnet svarer at de blir i en eller annen kombinasjon mobbet av medelever, digitalt mobbet av noen på skolen eller mobbet av voksne på skolen, to til tre ganger i måneden el

ler oftere. Dette er en økning på 0,2 prosent fra 2018. Av elevene som har besvart elevundersøkelsen, utgjør 6,9 prosent over 30 000 elever.

Det er en større andel jenter enn gutter som oppgir at de mobbes digitalt på ungdomstrinnet.

Forholdene for Melhus kommune

Skolene har i tråd med endringen i lovverket endret sine rutiner samt sørget for å informere elever og foresatte. Skoleeier har fulgt opp hver enkelt skole gjennom eget tilsyn og sjekket ut at skolene følger opp de nye kravene. Det er laget ca 50 aktivitetsplaner knyttet til varsler om skolemiljøet i Melhus kommune i 2019. Dette er 20 mer enn i 2018, og tyder på at skolene tar plikten på alvor. Tallene for Melhus kommune viser en bedring.

Når man går nærmere inn på tallene for Melhus er det verd å merke seg at ved flere av skolene er det ingen av elevene som rapporterer at de mobbes «1 gang i uken eller oftere». Hvilket er meget positivt.

Høsten 2015 vedtok komite for liv og lære at skolene bør gjennomføre ikke - anonyme undersøkelser knyttet til mobbing. Dette er iverksatt, og alle skolene rapporterer at de benytter dette som en oppfølging av elevundersøkelsen. Erfaringene med dette er gode og de gir et godt utgangspunkt for å avdekke mobbing. Skoleeier erfarer gjennom sine rutinemessige besøk at skolene har god kontroll med læringsmiljøarbeidet, og at arbeidet med det felles læringsmiljøprosjektet - basert på solid kunnskap og kompetanse fra Atferdssenteret i Stavanger - har hatt effekt.

Tallene under er svært interessante. De viser at Melhus er bedre enn nasjonalt snitt og har hatt bedring. Dette skyldes det flotte arbeidet skolene har gjort. Sjøl om vi har nulltoleranse for mobbing, og det finnes elever som sier at de opplever dette, er utviklingen god.

Tallene til venstre viser «ikke mobbet i det hele tatt eller svært sjeldent»/ tallene til høyre viser «flere ganger i måneden eller mer».

Melhus kommune 2019 - Barnetrinn	94,3 %	5,8 %
Melhus kommune 2018 - Barnetrinn	94,5 %	5,5 %
Melhus kommune 2017 - Barnetrinn	93,9 %	6,1 %
Melhus kommune 2016 - Barnetrinn	94,1 %	5,9 %
Nasjonalt 2019 - Barnetrinn	93,0 %	6,9 %
Nasjonalt 2018 - Barnetrinn	93,2 %	6,7 %
Nasjonalt 2017 - Barnetrinn	93,3 %	6,7 %
Nasjonalt 2016 - Barnetrinn	93,5 %	6,5 %
Melhus 2019 - u.trinn	95,9 %	4,1 %
Melhus 2018 - u.trinn	94,1 %	5,9 %
Melhus 2017 - u.trinn	95,1 %	4,9 %
Melhus 2016 - u.trinn	94,5 %	5,4 %
Nasjonalt 2019 - u.trinn	95,3 %	4,6 %
Nasjonalt 2018 - u.trinn	95,2 %	4,8 %
Nasjonalt 2017 - u.trinn	94,4 %	5,6 %
Nasjonalt 2016 - u.trinn	94,9 %	5,1 %

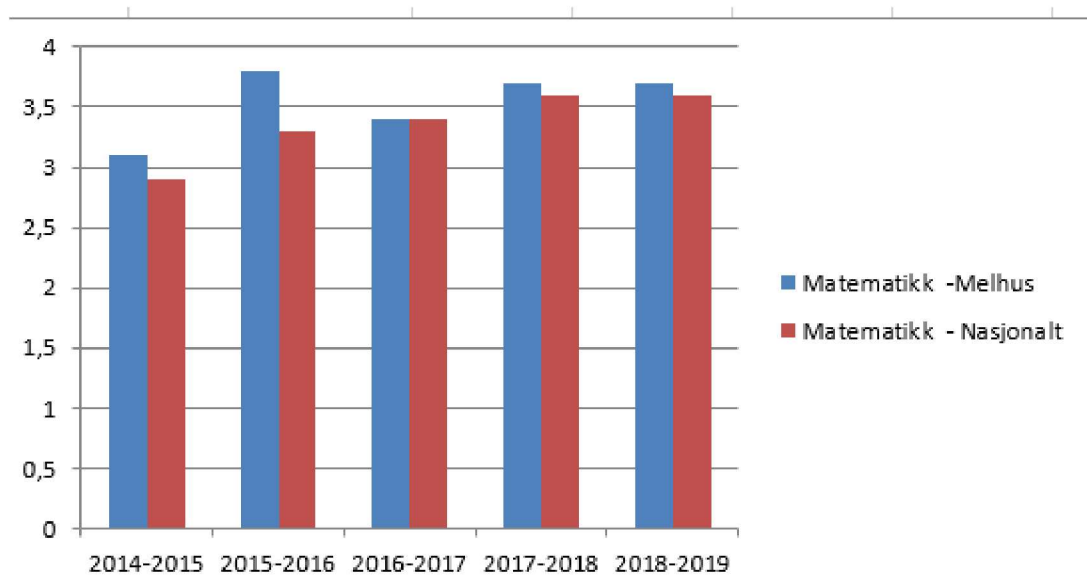
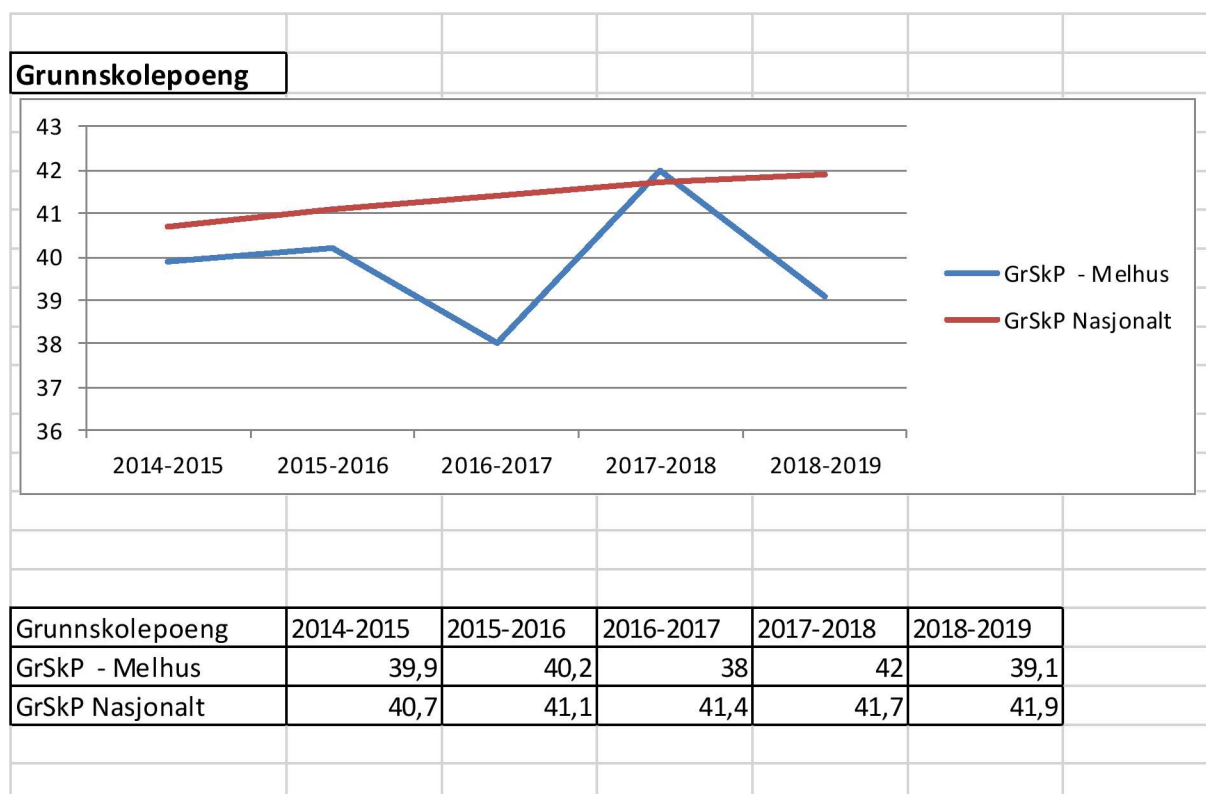
Oppsummert:

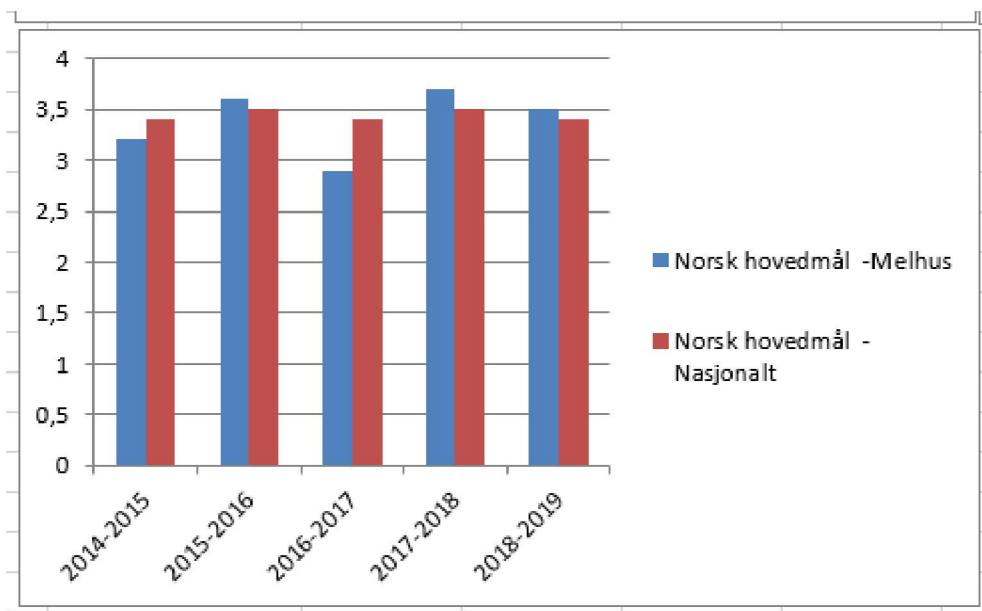
- Skolene i Melhus ligger over snittet nasjonalt for 2019, og har en liten positiv endring i grunnskolen fra 2018
- Revisjonen av kap 9a i opplæringsloven er fulgt opp av alle skolene med innføring av nye rutiner. Skoleeier har i tillegg hatt eget møte med alle skolene og sjekket at disse er på plass.
- Spredning av erfaringene fra læringsmiljøprosjektet på Lundamoskolene, og nye rutiner, er godt ivaretatt

3. Faglig utbytte og arbeidet med grunnleggende ferdigheter

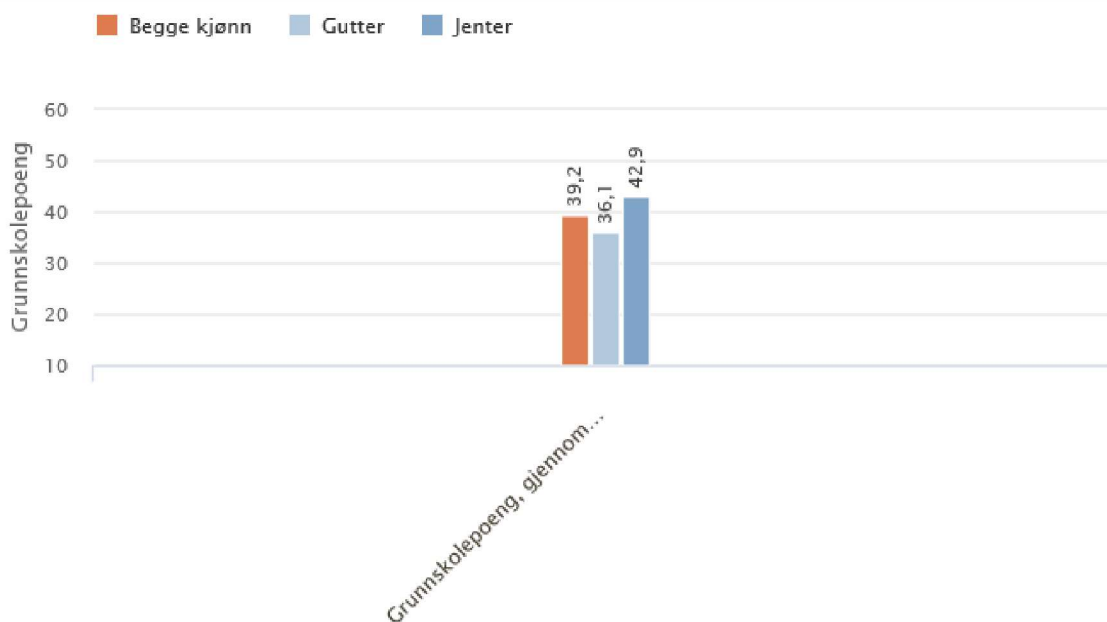
Grunnskolepoeng og eksamensresultater

Elevene vurderes avslutningsvis på en karakterskala fra 1 til 6, der 6 er beste karakter. Grunnskolepoengene beregnes med utgangspunkt i standpunktkarakterene og eksamen. Standpunktkarakterene er ment å reflektere elevenes kompetanse ut fra målene i læreplanverket. Alle elever i grunnskolen skal i tillegg opp til to avsluttende prøver, én skriftlig og én muntlig. Diagrammene viser at vi ligger litt under det nasjonale snittet på eksamen i 2019, samtidig som 2019 var et godt år for avgangselevne våre når det gjelder matematikk og norsk hovedmål.

Forskjellene mellom gutter og jenter, når det gjelder faglig utbytte, er tydelige- både nasjonalt og lokalt, og kurvene følger hverandre. Camilla Stoltenberg sier i sin rapport (NOU 2019:3) at det mest slående er hvor like gutter og jenter er i de overlappende tallene, mens man finner flest jenter blant de flinkeste. Blant de med karakteren tre eller lavere i snitt er det 2,5 ganger så mange gutter enn jenter.

Melhus kommune, Grunnskole, Grunnskolepoeng, Alle eierformer, 2018-2019, Trinn 10

Eksamensresultater inngår i elevenes sluttvurdering og skal gi informasjon om elevenes kompetanse ved avslutningen av grunnopplæringen. Eksamenresultatene gir ikke grunnlag for sammenligning over tid (utvikling). Det kan imidlertid være av interesse å se hvordan kommunen faller ut sammenlignet med de nasjonale resultatene. Over tid ligger kommunen her om lag på nasjonalt snitt. Tallene må ses i sammenheng med annen informasjon fra vurderingssystemet.

Gjennomsnittskarakterer for et fylke eller for landet endrer seg lite fra år til år. Gjennomsnittskarakterer for en skole eller en kommune kan derimot endre seg mye fra år til år. Dette er fordi gjennomsnittskarakteren i større grad vil påvirkes av enkeltelevers resultat når det er få elever på en skole eller i en kommune. Melhus kommune har ca 220 elever pr trinn. Endringer i karakterer på skolenivå bør derfor tolkes med varsomhet.

Følgende kan trekkes fram:

- Vi ligger litt i underkant av snittet nasjonalt når det gjelder grunnskolepoeng i 2018/19
- Eksamensresultatene i matematikk ligger over nasjonalt snitt i 2019
- Eksamensresultatene i engelsk og nynorsk ligger under snittet i 2019
- Eksamensresultatene i norsk hovedmål ligger over nasjonalt snitt i 2019

Nasjonale prøver

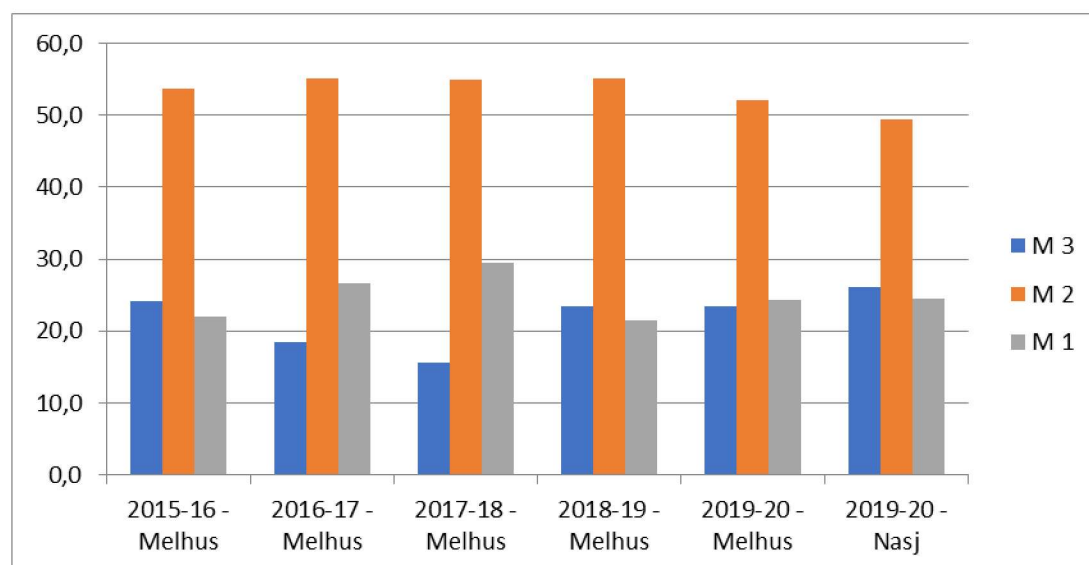
Generelt

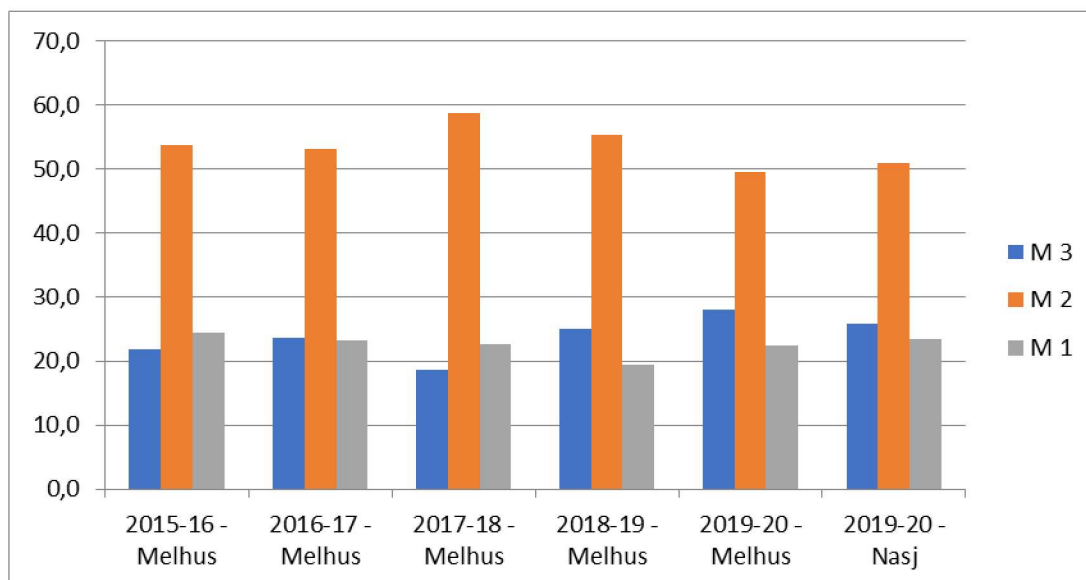
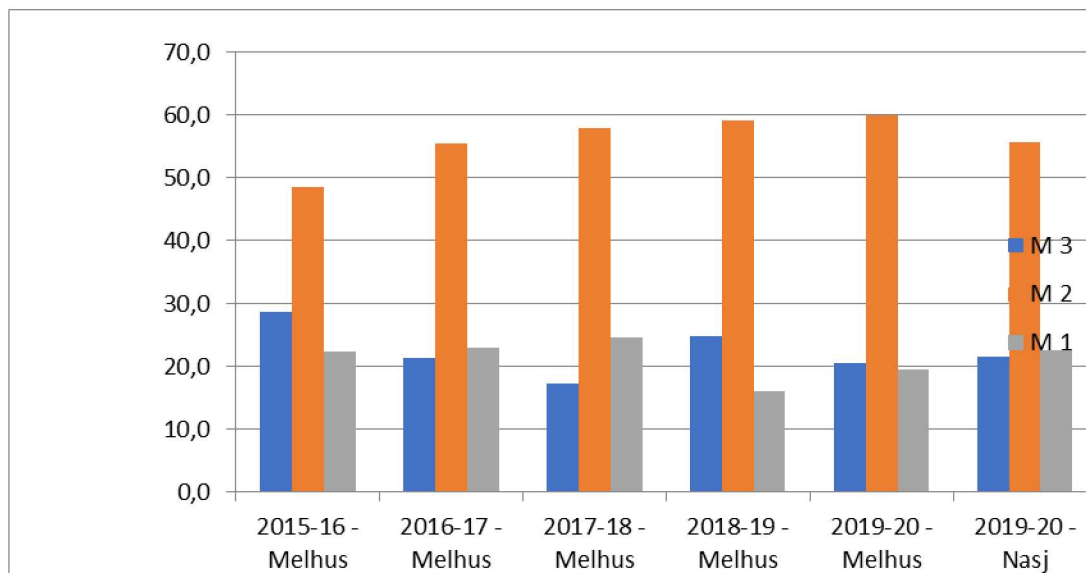
Resultatene i engelsk og regning i 2014 var startpunktet for måling av utvikling over tid. Fra og med 2015 kan resultatene sammenlignes mellom år slik at skoler og kommunen kan sammenligne sine egne resultater over tid og se om det har skjedd en endring. Leseprøvene er foreløpig ikke tilrettelagt for å kunne måle utvikling over tid.

På 5. trinn er det 3 mestringsnivåer og på ungdomstrinnet er det 5 nivåer. Til hvert nivå er det laget en beskrivelse av hva elever på nivået typisk mestrer. For å få mer utfyllende informasjon om elevenes resultater, er det viktig å se gjennomsnittet i sammenheng med fordelingen av elever på de ulike nivåene. En endring i andel elever på et gitt nivå fra et år til et annet kan tolkes som en reell endring. En skole kan for eksempel se om de klarer å løfte de svakeste elevene ved at det over tid blir færre elever på nivå 1. Nasjonale prøver forteller allikevel ikke hele sannheten om en skole. Det er derfor viktig å se resultatene fra nasjonale prøver i sammenheng med annen informasjon om skolen eller kommunen. Det avgjørende er at skolene evner å benytte resultatene for sikre en så målrettet innsats som mulig overfor elevene.

Nasjonale prøver 5.trinn

Diagrammene under viser 5.trinnsresultatene i engelsk, lesing og regning. For engelsk og lesing ser vi et år hvor vi følger nasjonalt snitt ganske tett, men har dessverre flere elever på laveste mestringsnivå og færre elever på høyeste mestringsnivå enn året før. Når det gjelder regning har vi også her flere elever på laveste mestringsnivå, men også flere elever på det høyeste mestringsnivået. Endringene er små og må tolkes med forsiktighet.

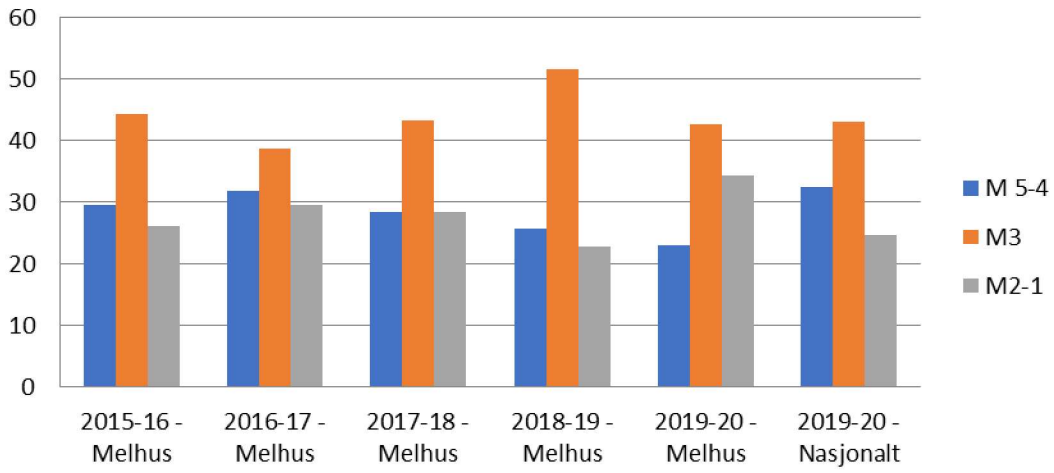

Nasjonale prøver 8.trinn

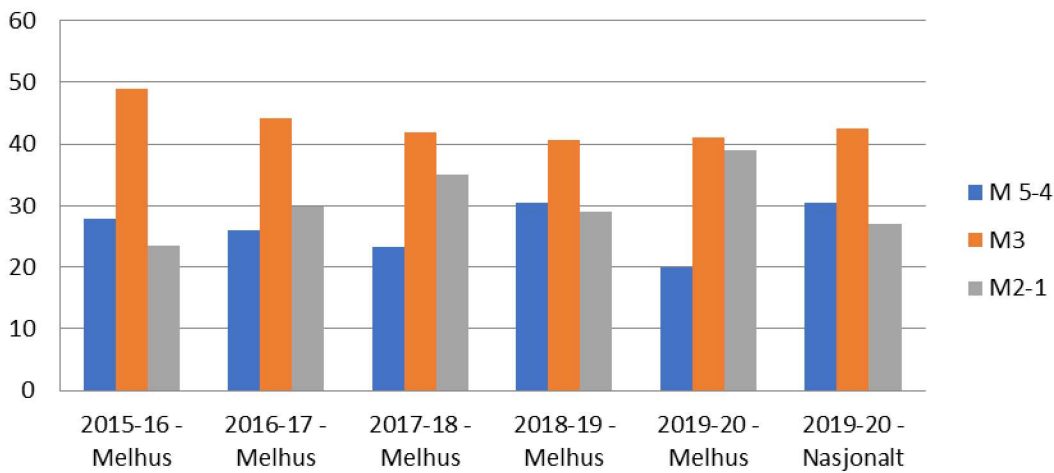
Diagrammene under viser utviklingen for 8. trinn. Lesing er over tid grovt sett på nasjonalt nivå, men 2019 utmerker seg noe med flere elever på laveste mestringsnivå enn tidligere, og færre elever på høyeste nivå. Det samme gjelder engelsk og regning. Diagrammet for regning er mest tydelig på dette.

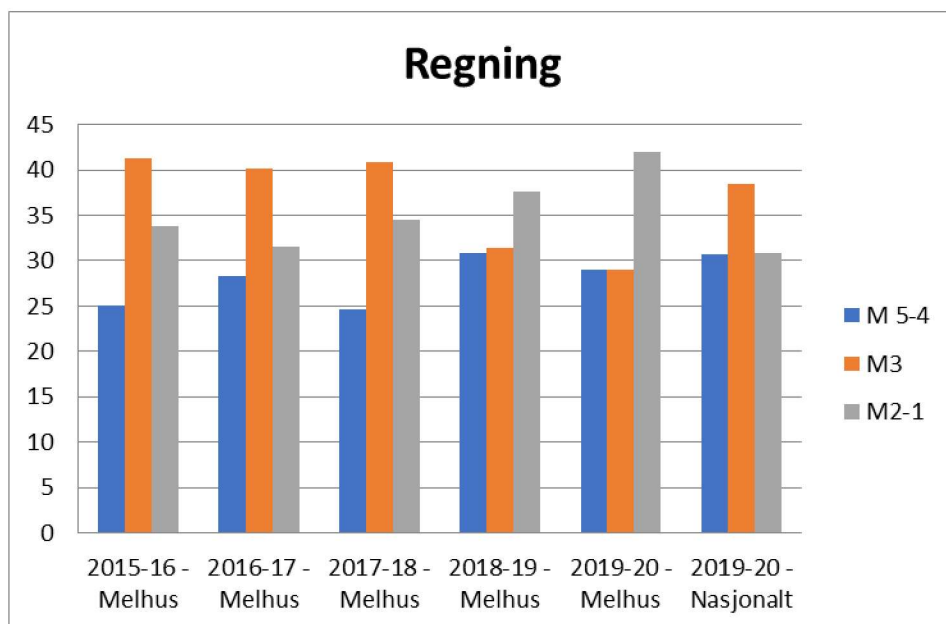
Enkelte kull skiller seg noe ut resultatmessig. Skolene meldte høsten 2019 om utfordringer knyttet til teknisk gjennomføring av prøvene for 8.trinn, noe som kan ha virket inn på resultatene.

Lesing

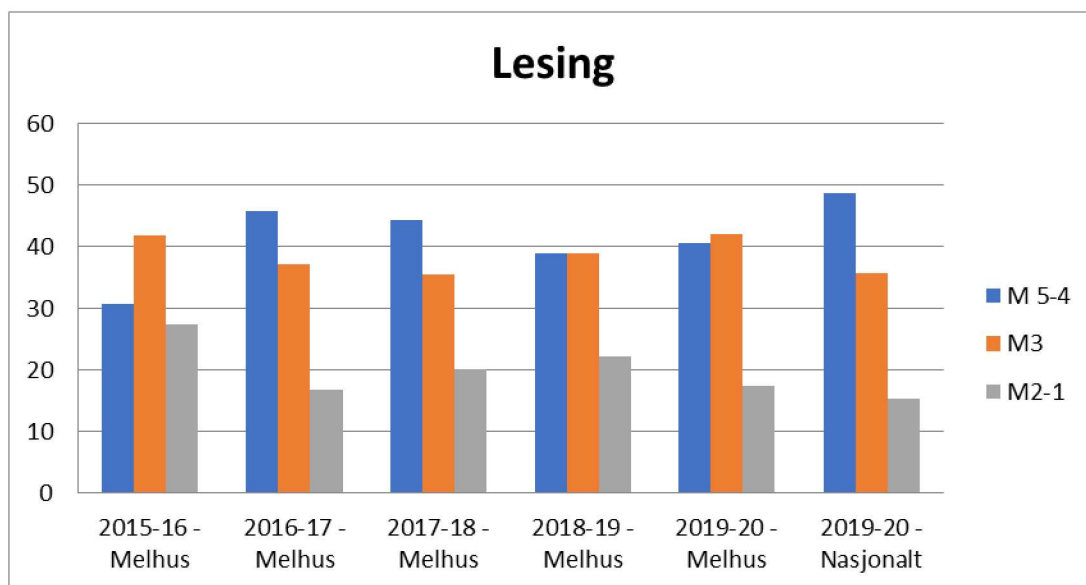
Engelsk

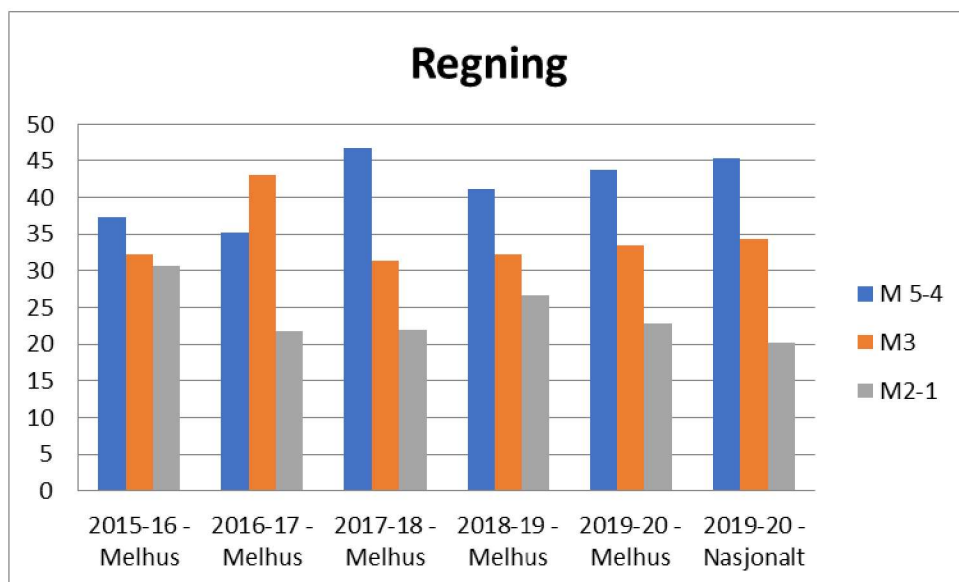

Nasjonale prøver 9.trinn

I lesing ser vi marginale positive endringer når det gjelder antall elever på laveste og høyeste mestringsnivå, selv om resultatet ligger under nasjonalt snitt. I regning er resultatet bedre, og på nasjonalt snitt.

Legger man til grunn usikkerheten i målingene ligger Melhus kommune «statistisk» på det nasjonale snittet. Det man allikevel kan merke seg er følgende:

- Resultatet for skriftlig eksamen i 2019 i engelsk og nynorsk er under nasjonalt snitt
- Tilsvarende resultat finner vi på nasjonale prøver på 8.trinn
- Engelsk bør fortsatt følges opp nærmere
- Enkelte skoler ser ut til å vise bedring når det gjelder regning

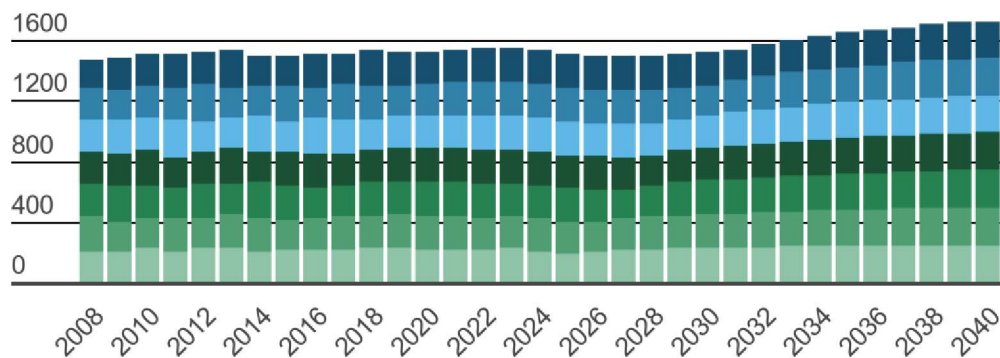
Endringen i resultatoppnåelse kan ses om naturlig variasjon. Det blir derfor viktig å gå nøye inn i resultatene. Uavhengig av dette bør det fortsatt legges vekt på grunnleggende ferdigheter framover.

4. Ressurssituasjonen

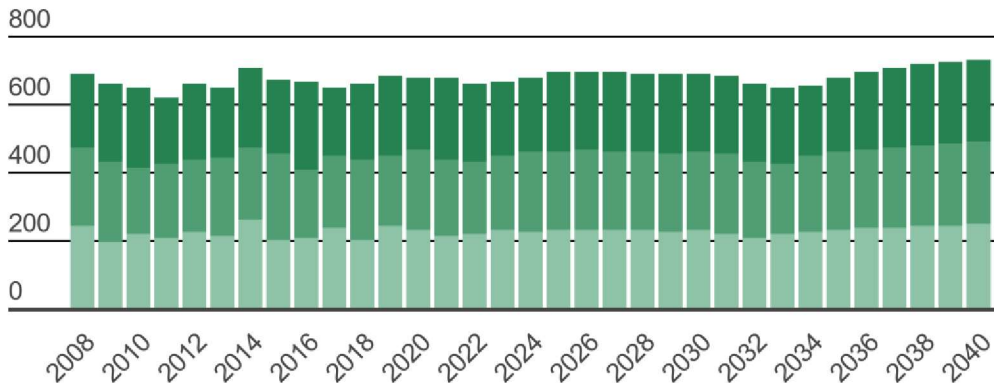
Elevtallet

Den viktigste kostnadsdriveren innenfor skole er endringer i elevtallet. Diagrammene under viser utviklingen for kommunen når det gjelder elever i grunnskolen. Det er viktig å merke seg at elevtallet ser stabilt ut framover.

6-12 år

13-15 år

Ressurser - økonomi

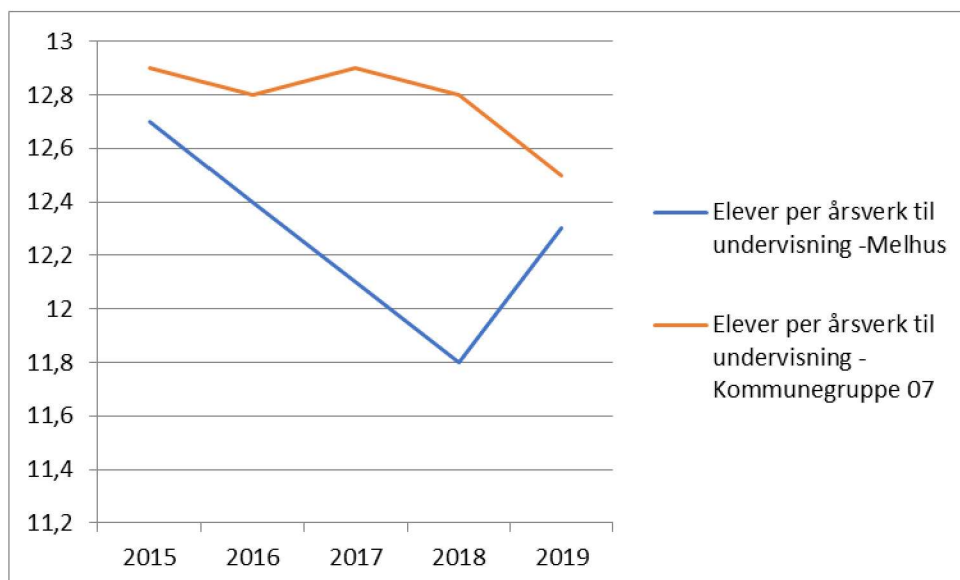
Når det gjelder vurdering av ressursituasjonen så hentes alle tall fra **eller** er beregnet på grunnlag av tall fra GSI (grunnskolenes informasjonssystem), KOSTRA og SSB.

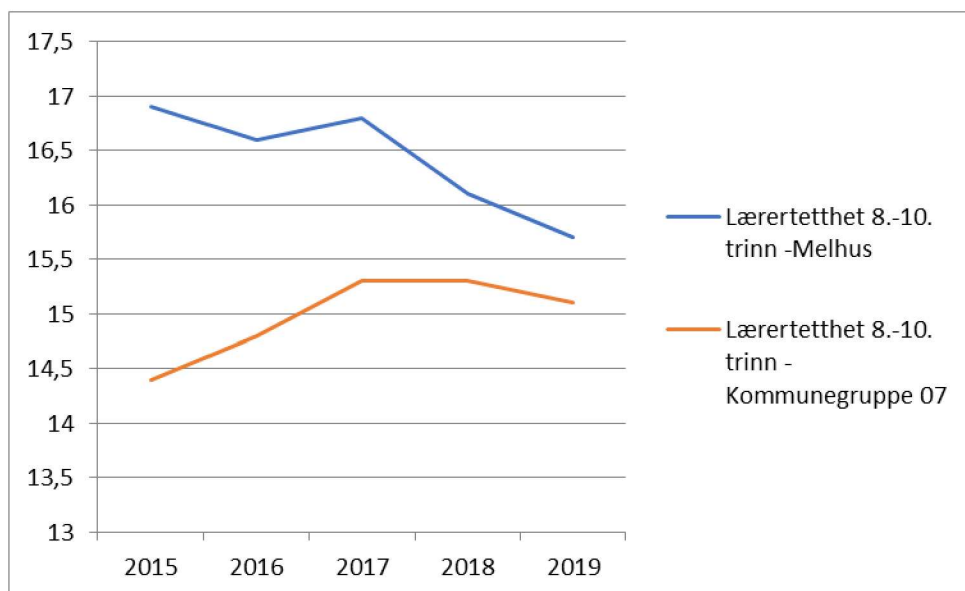
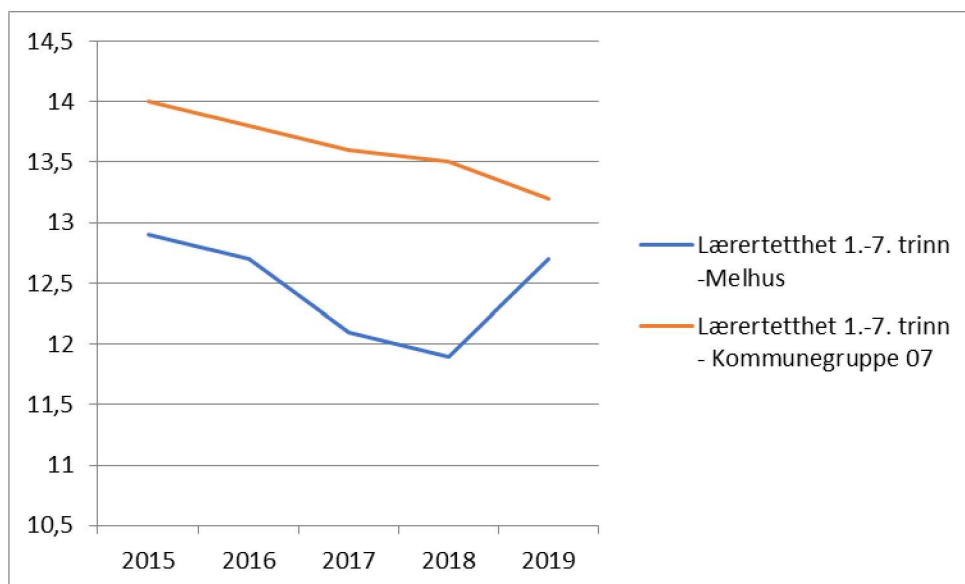
Grafen under viser utviklingen når det gjelder gjennomsnittlig gruppestørrelse/lærertetthet.

Gjennomsnittlig gruppestørrelse viser forholdet mellom antall timer elevene har krav på etter forskrift til opplæringsloven og hvor mange årstimer skolene reelt legger ut til undervisning. Gruppestørrelsen vil variere både mellom skolene og internt på den enkelte skole.

Det opereres med to typer gjennomsnittlig gruppestørrelse. Forskjellen består grovt sett i om man tar med timene som legges ut til spesialundervisning og særskilt norsk eller ikke. Sistnevnte gir gruppestørrelse 2 (dvs uten spesialundervisning og særskilt norskopplæring). Gjennomsnittlig gruppestørrelse er den beste indikatoren for å følge med på ressursituasjonen for skoleområdet. Den er sammenlignbar med landet ellers og gir også grunnlaget for vurdering om vi overholder lovens forutsetninger. Jo lavere gruppestørrelse jo mere ressurser har skolene.

Gruppestørrelse 1 og 2, sammenlignet med nasjonalt snitt, viser en interessant utvikling. Det er en klar bedring når det gjelder småtrinnet (1.-4.). Samtidig er det en svak reduksjon i ressursene for ungdomstrinnet. Beregninger gjort med grunnlag i lærernormen tilsier at ungdomsskolene vil måtte tilføres ressurser.

Grupperstr 2		2015	2016	2017	2018
1653 Melhus	Elever alle trinn	17,5	17,5	16,8	17,4
EKG07 KOSTRA-gruppe 7	Elever alle trinn	17,1	17,1	17,4	17,2

Indikator og nøkkeltall	2014	2015	2016	2017	2018
Driftsutgifter per elev >					
Hå kommune	102 993	106 972	109 677	113 673	116 680
Klepp kommune	97 631	103 934	107 113	111 150	116 207
Melhus kommune	104 136	108 996	111 204	117 249	121 616
Skaun kommune	97 688	104 449	113 826	120 696	125 328
Sula kommune	93 267	94 735	96 871	99 755	105 370
Sykkylven kommune	102 570	105 669	113 017	120 648	128 404
Lønnsutgifter per elev					
Hå kommune	86 005	88 600	90 752	92 092	93 488
Klepp kommune	80 631	87 103	88 826	91 124	96 613
Melhus kommune	82 320	85 226	88 150	93 702	97 049
Skaun kommune	77 951	82 523	88 611	93 510	99 627
Sula kommune	73 617	75 645	75 752	77 902	82 943
Sykkylven kommune	82 746	84 622	91 539	99 461	105 509

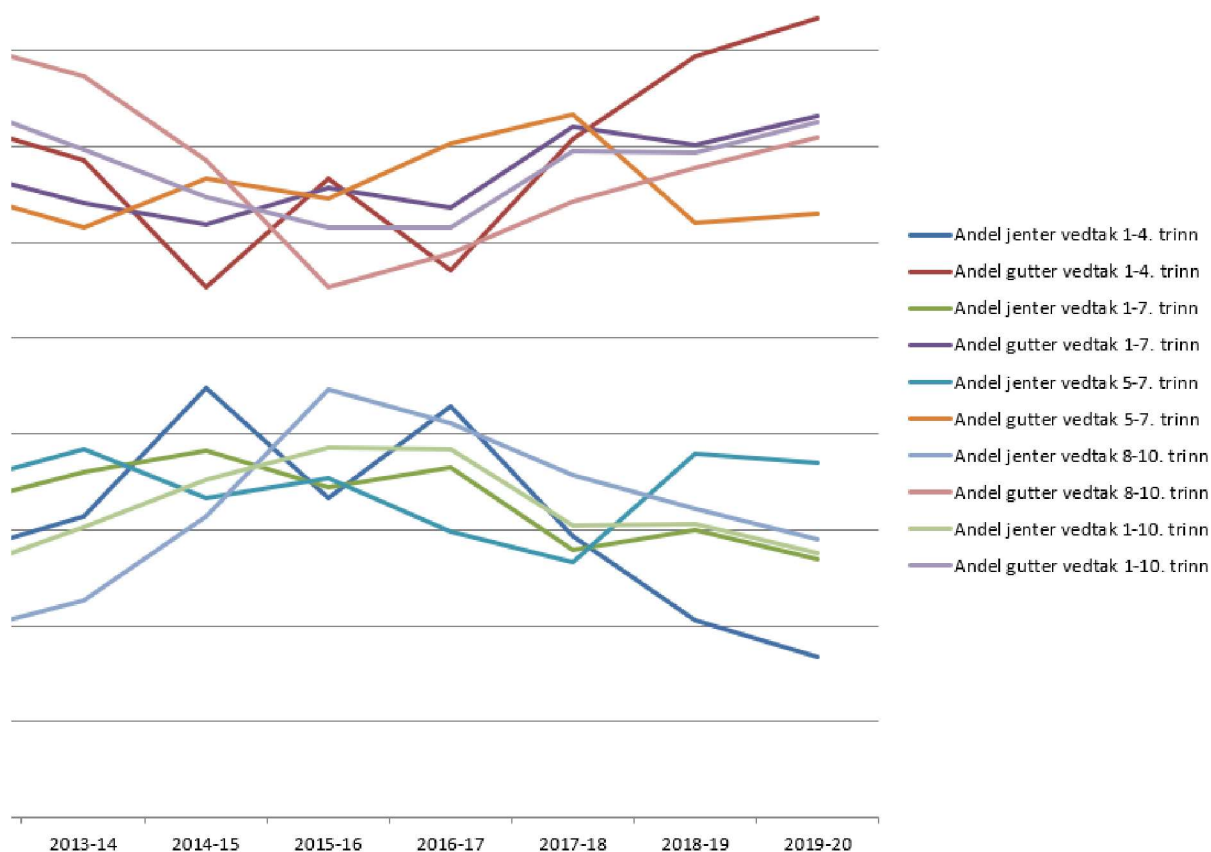
Som tabellene viser bruker Melhus kommune mindre ressurser til ordinær undervisning pr elev enn sammenlignbare kommuner. Det er naturlig å se til Skaun kommune, som har en liknende tilbudsstruktur, og en sammenlignbar befolkning.

Spesialundervisning

De siste årene har det vært jobbet særskilt med spesialundervisning. Det har blant annet vært en målsetting å bedre kvaliteten på selve tilbudet samt å følge en opp en tidligere jevn økning i andelen elever med vedtak om spesialundervisning. Vi har tidligere sett at økning i vedtak binder opp skolene med hensyn til å kunne drive fleksibelt.

Diagrammet under viser forholdet mellom jenter og gutter når det gjelder fordelingen av enkeltvedtak. Melhus har da vært en av de få kommunene som har vist en trend når det gjelder utjevning mellom kjønnene. Det siste året kan det imidlertid se ut som dette har snudd. Signaler fra PP-tjenesten tyder også på dette.

Enkeltvedtak gutter – jenter

Enkeltvedtak – totalt

År	Andel vedtak 1-4. trinn	Andel vedtak 5-7. trinn	Andel vedtak 8-10. trinn	Andel vedtak totalt
2010-11	5,23	11,34	13,64	9,7
2011-12	3,70	11,38	13,48	9,0
2012-13	3,28	10,03	16,07	9,1
2013-14	4,05	10,25	10,78	8,0
2014-15	4,39	7,99	10,54	7,3
2015-16	5,73	7,20	10,17	7,5
2016-17	5,87	7,12	11,15	7,8
2017-18	6,78	9,00	9,30	8,2
2018-19	7,77	12,25	9,98	9,8
2019-20	8,22	11,44	10,13	9,7

Ser vi på andelen enkeltvedtak totalt sett så går denne frem av tabellen over. Vi vet at andelen på de laveste trinnene øker fortsatt, mens ungdomstrinnet går ned. For mellomtrinnet er det vanskelig å peke på noen utvikling. Vi vet ikke om økningen på småtrinnet skyldes at det reelt sett er flere barn med utfordringer eller om det skyldes at skolene er blitt flinkere til å gripe inn tidligere. Signalene fra skolene kan tyde på at det er reell økning i antallet elever med utfordringer.

For ungdomstrinnet vet vi ikke om endringen skyldes at det reelt sett er færre elever med behov eller om det skyldes skolenes innsats.

Tallene sier imidlertid ikke noe om innholdet og kvaliteten på spesialundervisningen, eller utbyttet.

Undersøkelser kan tyde på at det ikke er noen automatisk sammenheng mellom økte ressurser til spesialundervisningen og kvaliteten på denne.

I 2016 opprettet regjeringen en ekspertgruppe som skulle skrive en rapport om hvordan det spesialpedagogiske tilbudet kan bli bedre i barnehager og skoler. Det overordnede målet er å bidra til at barn og unge som har behov for tilrettelagte tiltak, herunder spesialundervisning, får et pedagogisk og spesialpedagogisk tilbud av høy kvalitet og opplever økt inkludering i barnehage og skole. Rapporten (*Inkluderende fellesskap for barn og unge*) fra ekspertgruppen ble publisert 4. mars 2018. Nye retningslinjer (2020), i kjølvannet av rapporten, er med på å danne retningen for kommunens videre arbeid med spesialundervisning.

Spesialundervisningen må i 2020 studeres mer inngående. Prosesser, organisering og antall vedtak blir satt under lupen, for å forstå bedre, for å jobbe mer systemretta, for å redusere ressursbruken og for å skape færre ensomme barn og unge. Et eget prosjekt vil bli etablert, og et eget spespednettverk for koordinatorene kan sikre kvaliteten i arbeidet.

Oppsummert:

- *Elevtallet flater ut og prognosene viser en lavere vekst fremover.*
- *Ressurssituasjonen viser en klar bedring på småtrinnet og en liten oppgang på ungdomstrinnet.*
- *Tallene for spesialundervisning forutsetter videre oppfølging:*
 - *Økning i vedtak på småtrinnet*
 - *Tall for spesialundervisningen viser at vi bruker relativt mye ressurser på dette området. Vi har ikke nok kunnskap om effekten av ressursbruken*
 - *Antall elever med vedtak og antall barn med større utfordringer har økt*

5. Oppsummering fra skolenes egen vurdering

I tråd med vedtak har alle skolene gjennomført vurdering av egen tilstand og rapportert denne til skoleeier sammen med satsningsområder og tiltak.

Når det gjelder skolemiljøet så viser alle skolene at de har arbeidet meget godt med iverksetting av nye rutiner i tråd med lovendringen. Siden skolestart i høst rapporterer de at de har utarbeidet 50 aktivitetsplaner. Av disse er 3 rapportert til skoleeier. Dette vurderes som positivt. Det viser at skolene følger opp utfordringer knyttet til miljøet i tråd med de nye retningslinjene som krever rask inngripens. Det signaliseres allikevel at det må arbeides videre med skolemiljøet. Det er behov for å se videre på rutine og sikre at disse er effektive. Det er også behov for drøfting og erfaringsutveksling på tvers av skolene for å finne gode tiltak og sikre spredning av kompetanse.

De tre ungdomsskolene har etablert seg som MOT-skoler, og jobber aktivt med å styrke ungdommens integritet og styrke til å ta de riktige valgene.

På kommunenivå er det nedsatt en tverrfaglig arbeidsgruppe som skal samordne arbeidet med fraværshåndtering på skolene til en plan for oppfølging av bekymringsfullt fravær. Arbeidet er tenkt sluttført våren 2020, og vil forhåpentligvis være til hjelp for skolene i det svært viktige arbeidet mot fravær og skolevegring.

Utforskende pedagogisk praksis/ Lesson study som metode for forbedring av kvalitet på tilbudet er prøvd ut ved 8 skoler. Dette har vært ett av de sentrale områdene i den nasjonale Ungdomstrinnsatsningen. Lærerne forsker på egen praksis, der målsettingen er å øke elevenes læringsutbytte. Metoden vil kunne virke positivt inn både på læringsmiljøet og det faglige utbyttet. Rektorene rapporterer stort sett om

overveiende gode erfaringer. Som eksempel nevnes bedre samarbeid mellom elevene, bedre pedagogiske opplegg, at det er inspirerende og at det gir gode refleksjoner. På den andre siden pekes det på at metoden er ressurskrevende, og at det bør ses på effektivisering av denne.

Det kan virke som skolene er i ferd med å gå mer bort fra den tradisjonelle læreboka. Det er to forhold som kan forklare dette. Det ene er en økende bruk av digitale hjelpemidler, den andre er økende vekt på mer bruk av åpne oppgaver, refleksjonsoppgaver i undervisningen. Sistnevnte kan settes i sammenheng med Mascil og utforskende pedagogisk praksis.

Skolelederne var i oktober 2019 på jobbskygging i Edinburgh og Berlin. Hensikten med reisen, som var finansiert gjennom Erasmus + midler, var å få nye tilnærminger til variert pedagogisk praksis knyttet til grunnleggende ferdigheter. Besøkene ved ulike skoler og klassetrinn var meget inspirerende for våre skoleledere, og i ettertid kan mange ideer spores tilbake til dette prosjektet. Vektlegging av åpne og utforskende oppgaver, tverrfaglige tema, læringsstasjoner, aldersblanding, ansvarliggjøring av elevene når det gjelder læring i mye større grad enn tidligere og tettere relasjoner mellom lærer-elev er noe av det vi tar med oss videre. Tankene fra dette prosjektet passer godt inn i det pågående arbeidet med Fagfornyelsen.

Når det gjelder grunnleggende ferdigheter og det faglige utbyttet og ferdigheter blir særskilt begynneropplæring i lesing og regning vektlagt på skolene.

Det er også et ønske om nettverksarbeid på tvers av skolene innenfor områder som engelsk, digital kompetanse og læringsmiljø.

Et tema skolene generelt sett tar opp i økende grad er behovet for ressurser til spesialundervisning. Det kan se ut som det er et reelt økende antall elever med atferds utfordringer. Dette viser seg også i økning av meldte avvik knyttet til vold og trusler mot ansatte. Temaet har vært tatt opp knyttet til beredskap og tiltaksplaner i 2019. Elevenes psykiske helse og livsmestring er også et område som mange av skolene nevner som utfordring.

Lærernormen er i det store og hele oppfylt i Melhus kommune, noe som gjør at antall andre ansatte i skolen går ned.

6. Øvrige områder som bør beskrives særskilt

IKT i skolen – digitale ferdigheter

Digital ferdighet regnes som en av de grunnleggende ferdighetene som elevene skal beherske, og som blir ytterligere vektlagt i Fagfornyelsen (høst 2020). Melhusskolen er nå godt forberedt på IKT i skolen, både organisatorisk og med hensyn til kompetanse. Høsten 2018 vedtok kommunestyret en digitaliseringsstrategi for skolen. Denne innebærer at i løpet av en treårsperiode vil elevene på alle trinn få tilgang til sitt eget elektroniske hjelpemiddel. I tillegg vil både læreres og elevers ferdighetsutvikling og motivasjon bli ivaretatt. Gjennom en leasingavtale sikrer dermed kommunen oppdaterte digitale verktøy, kompetanseheving og faglig støtte til lærere og ledere og styrket samhandling mellom skolene.

Læreboka vil ikke miste sin verdi, og tradisjonell god opplæring skal ikke forsvinne, men Melhusskolen vil få tilgang til pedagogiske verktøy som framtida krever. Samtidig vil satsingen åpne for et videre spenn mht differensiert opplæring, også innenfor spesialundervisningen.

Den digitale strategien er samordnet med Melhus kommune sin strategi, Smartere Melhus, og er etter et halvår godt i gang. Det kodes, programmeres og utforskes. Sommeren 2020 vil vi foreta en foreløpig evaluering av arbeidet.

Klima og miljø

Kommunestyret i Melhus vedtok i 2019 at alle barnehager og skoler skal være «Grønt flagg» - sertifiserte innen 2025, dette i tråd med «Grønn barneby»-konseptet. Skolene jobber godt med egne klima- og miljøplaner.

Videre- og etterutdanning

Kompetanseheving av ansatte i grunnskolen er et av de sentrale tiltakene for å bedre kvaliteten i Melhusskolen. Det vises i tillegg til kompetansekravene med tilbakevirkende kraft.

I strategien "Kompetanse for kvalitet", for lærere og skoleledere fram mot 2025, legges rammene for den nasjonale satsingen, som er utviklet i et samarbeid mellom KS, arbeidstakerorganisasjonene, lærerutdanningene og Kunnskapsdepartementet.

Kompetansebehov Melhus kommune, tall fra GSI 2019. Lærere som tilfredsstillter og ikke tilfredsstillter kravet til kompetanse pr 2025.

	1. - 7.trinn		8. - 10.trinn		
	Minst 30 stp, dvs godkjent	0- 29 stp, ikke godkjent	Minst 60 stp, dvs godkjent	30 – 59 stp, ikke godkjent	0 – 29 stp
Norsk	98	8	21	3	0
Matematikk	68	8	20	4	0
Engelsk	27	22	16	2	0

Melhus kommune har fremdeles en utfordring når det gjelder norsk, matematikk og engelskfaglig kompetanse. Vi har en del lærere som ikke er rustet til fristen i 2025. Det er vesentlig at det settes av midler til kompetanseheving i like stor grad som før i årene framover.

Fagfornyelsen

Nye læreplaner vil være klare for elevene høsten 2020. Fagfornyelsen krever kompetanse for å fremme framtidens kompetanser hos elevene. 2019 er avsatt som perioden hvor skolene har forberedt seg. Erfaringene fra tidligere fornyinger av læreplaner viser at dette er tidkrevende. I tillegg vil det også innvirke på behovet for fornying av læremidler. Lærerne har i 2019 jobbet med overordnet del av læreplanen, de tre tverrfaglige temaene – dybdelæring, demokratiforståelse og livsmestring, og våren 2020 er satt av til læreplanarbeid. Fagfornyelsen er, og vil være, hovedsatsingen innen DEKOM (desentralisert kompetanseheving)- samarbeidet i Gauldalsregionen. Her tenkes det lærende nettverk på tvers av kommunegrensene.

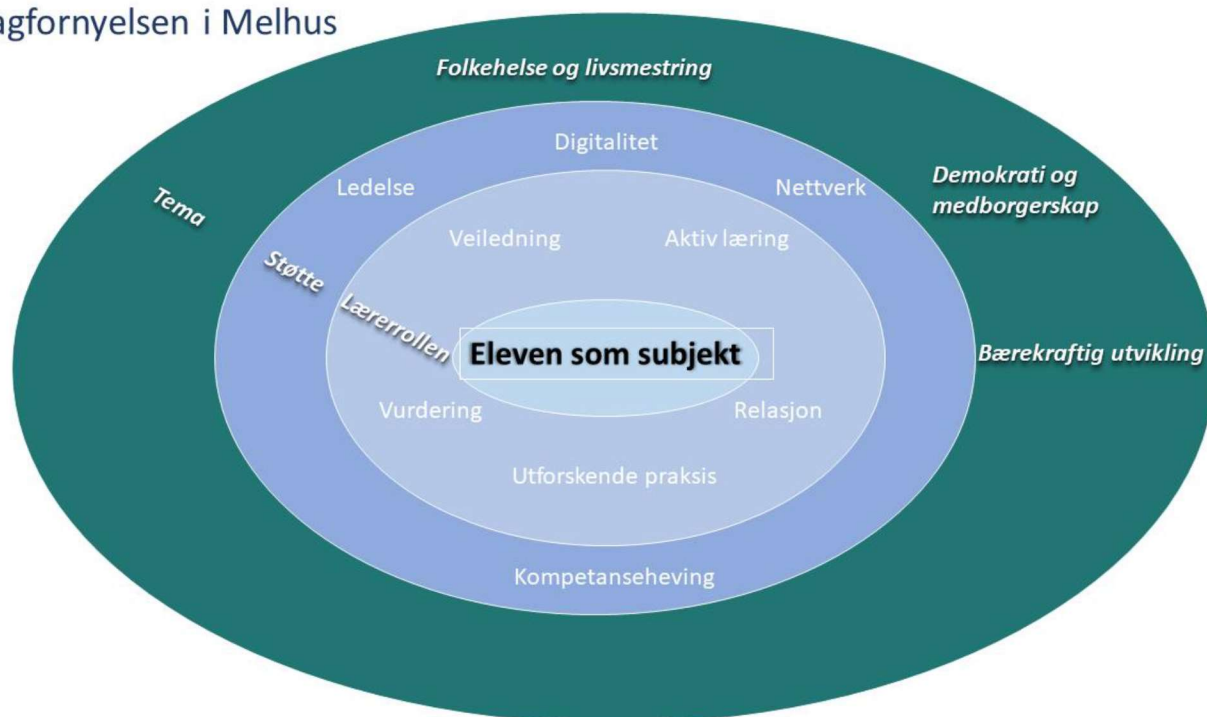
Lokale og nasjonale satsinger

Vi har tidligere sagt at Melhusskolen har Fagfornyelsen som sin viktigste satsing i årene som kommer. Satsingen og kompetansehevingen vil skje skolevis, i nettverk, i regionsamarbeid og gjennom den nasjonale modellen. Våre samarbeidspartnere i dette arbeidet vil være NTNU og DEKOM, og

kompetansehevingen vil både være formell og skje gjennom delende nettverk. Andre tidligere satsinger vil innlemmes i dette arbeidet.

Den digitale satsingen, grunnleggende ferdigheter, utforskende praksis, bruk av lærerspesialister og vurdering for læring vil falle naturlig inn i arbeidet med nye læreplaner. Alt ses i sammenheng med hovedinntrykkene fra Erasmus + prosjektet, og vektleggingen av eleven i sentrum, eleven som ansvarlig i læringsarbeidet. Vi snakker om eleven som subjekt. Forsøkt visualisert nedenfor.

Fagfornyelsen i Melhus

Rådmannens vurdering og konklusjon:

Læringsmiljø

Nullvisjon når det gjelder mobbing og lovendringen i kapittel 9a samt signalene fra skolene medfører at det fortsatt bør arbeides med å redusere krenking og mobbing. Dette kan skje gjennom erfaringsutveksling mellom skolene og med videre oppfølging av Lundamosprosjektet. Hensikten med et godt skolemiljø er at det skal gi et godt grunnlag for læring og trivsel. I tillegg til læringsmiljøarbeidet vil vi også systematisere fraværsoppfølgingen.

Fag og ferdigheter

Selv om kommunen grovt sett ligger på det nasjonale snittet bør det videre satses på vurdering for læring, praktisk læring og relevant læring. Tilbakemeldingene fra samlingen med rektorene og ppt tilsier også dette. Det samme gjelder grunnleggende ferdigheter og basisfag.

Engelsk er et fag skolene nevner ofte. Dette har blant annet sammenheng med behovet for videreutdanning samt resultatene som oppnås.

Den digitale satsingen skaper et kompetansebehov hos lærere og elever.

Fagfornyelsen vil kreve mye tid av skolene fremover. Lærerne vil få tilbud om opplæring innen både læreplanarbeid og metodikk fram til høsten 2020.

Erfaringene med utforskende pedagogisk praksis viser at dette er et godt verktøy. Det understøttes av signalene fra de aktuelle skolene samt at det er i tråd med den nye generelle delen av læreplanen. Med en del forbehold kan det se ut som dette har hatt innvirkning på resultatene i regning/ matematikk i Melhus. To skoler viser også at åpne oppgaver og utforskende praksis innen matematikk viser ut noe av forskjellene mellom jentenes og guttenes resultater.

Det er et behov for å se særskilt på hvordan skole og barnehage møter guttenes behov i Melhus kommune. Grupper av elever, som mister motivasjon underveis, mestrer dårlig hvis de ikke opplever undervisningen som relevant, eller for stillesittende. Mulighetene som ligger i fagfornyelsen, den digitale satsinga, lærende nettverk og utforskende pedagogisk praksis må utnyttes i denne sammenheng. Her er det mulig å se for seg en satsing med etablering av prosjekt, i samarbeid med UH-sektoren eller andre kommuner, knyttet til temaet. Dette er nødvendig, og kostnadskrevende.

Ressurser – fysiske rammer

Høsten 2018 ble det satt i gang et arbeid med å lage en ny ressurstilodelingsmodell til skolene. Den nye modellen, som er basert på allerede eksisterende pedagogisk plattform, blir både forutsigbar og etterprøvbar. Arbeidsgruppa's mandat var ikke å ta stilling til skolestruktur, og dermed var man nødt til å hensynta de små enhetene inn i arbeidet. Utfordringen, i dette tilfellet, er at modellen baserer seg på elevtall og lærernorm, og kan medføre flytting av pedagogiske ressurser mellom skolene. Skoleåret 2020/2021 vil være det første året med helårsvirkning av modellen.

For å oppfylle våre forpliktelser knyttet til riktig kompetanse i 2025 er det viktig at det settes av midler til dette årlig.

Basert på vurderingen av grunnskolen i Melhus 2019 skisserer rådmannen følgende mål for skoleåret 2020-2021:

- *Melhuskolen viderefører i skoleåret 2020/2021 sitt gode arbeid mot mobbing og utvikling av godt skolemiljø. Dette gjøres gjennom deling av god praksis, gode rutiner og systematisk oppfølging fra skoleeier. Det utarbeides tverrfaglig handlingsplan for bekymringsfullt fravær.*
- *Melhuskolen iverksetter Fagfornyelsen fra høsten 2020. Eleven som subjekt står sentralt i dette arbeidet. Samtidig viderefører vi trykket på grunnleggende ferdigheter, digital kompetanse og utforskende pedagogisk praksis.*
- *Rammene til opplæring bør følge elevtall, kompetansebehov og nasjonale og lokale føringer. Ressursbruken innen spesialundervisning skal gjennomgås. Tidligere avsatte fondsmidler til kompetansmidler blir brukt opp i 2020, og ØHP må gi rom for påfyll av disse.*

Konsekvenser for folkehelse:

En god skole og et godt læringsmiljø er vesentlig for å utvikle god helse.

Konsekvenser for klima og miljø:

Skolens arbeid med klima og miljø er svært viktig når det gjelder framtidens forståelse for bærekraftighet og klimavennlig innovasjon.

Vedlegg:

Andre dokumenter som ikke er vedlagt saken: